МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державне підприємство Український науково-дослідний інститут медицини транспорту

ВІСНИК

МОРСЬКОЇ МЕДИЦИНИ

Науково-практичний журнал
Виходить 4 рази на рік

Заснований в 1997 році. Журнал є фаховим виданням для публікації основних результатів дисертаційних робіт у галузі медичних наук
(Наказ Міністерства освіти і науки України № 886 (додаток 4) від 02.07.2020 р.)
Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 18428-7228ПР

№ 2 (99)
(квітень - червень)

Одеса 2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор А. І. Гоженко

О. М. Ігнатьєв (заступник головного редактора), Н. А. Мацегора (відповідальний секретар), Н. С. Бадюк, Є. П. Белобров, Р. С. Вастьянов, В. С. Гойдик, М. І. Голубятніков, А. А. Гудима, Ю. І. Гульченко, О. М. Левченко, Г. С. Манасова, В. В. Огоренко, Т. П. Опаріна, И. В. Савицкий, С. М. Пасічник, Е. М. Псядло, Н. Д. Філіпець, В. В. Шухтін

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Х. С. Бозов (Болгарія), Денисенко І. В. (МАММ), В. А. Жуков (Польща), С. Іднані (Індія), А. Г. Кириченко (Днепр), М. О. Корж (Харьків), І. Ф. Костюк (Харків), М. М. Корда (Тернопіль), Н. Ніколіч (Хорватія), М. Г. Проданчук (Київ), М. С. Регеда (Львів), А. М. Сердюк (Київ)

Адреса редакції

65039, ДП УкрНДІ медицини транспорту
м. Одеса, вул. Канатна, 92
Телефон/факс: (0482) 753-18-01; 42-82-63
e-mail *nymba.od@gmail.com*
Наш сайт - www.medtrans.com.ua

Редактор Н. І. Єфременко

Здано до набору 22.06.2023 р.. Підписано до друку 26.06.2023 р Формат 70×108/164
Папір офсетний № 2. Друк офсетний. Умов.-друк.арк. .
Зам № 2/9/15 Тираж 100 прим.

ISSN 2707-1324

©Міністерство охорони здоров'я України, 1999
©Державне підприємство Український науково-дослідний інститут медицини транспорту, 2005

УДК 616-074/-078:378.147(477.74-25)
DOI http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8171270

О. М. Ігнатьєв, Т. О. Єрмоленко, Т. Л. Прутіян, О. І. Панюта, Т. П. Опаріна, О.О. Добровольська

ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ «КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ» ЛІКАРЯМ-ІНТЕРНАМ В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Authors'Information
Ігнатьєв О.М.: ORCID0000-0002-7538-2854
Єрмоленко Т.О.: ORCID 0000-0002-2806-7376
Прутіян Т.Л.: ORCID 0000-0002-8567-0294
Панюта О.І.:ORCID 0000-0003-4710-8441
Опаріна Т.П.: ORCID 0000-0002-1998-8288
Добровольська О.О.: ORCID 0000-0003-4980-1995

Summary. Ignatyev O. M., ErmolenkoT. O., Prutiian T. L., Paniyta O. I., OparinaT. P., Dobrovolska O. O. **INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF EDUCATION WHEN TEACHING "CLINICAL LABORATORY DIAGNOSTICS" TO INTERN DOCTORS AT THE ODESSA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY.** – *OdessaNationalMedicalUniversity; e*-mail: *profpat@ukr.net*.The introduction of an internal system for ensuring the quality of education at the university at the department level includes a number of actions aimed at resource management and information support for students. The article discusses a set of activities implemented at the Department of Occupational Pathology and Functional Diagnostics of ONMedU. They included updating programs, placing materials in the university library and repository, providing training at the clinical bases of the department and in classrooms, controlling and monitoring the educational process, and a selective survey of students after the completion of the training cycle.

Keywords: quality of education, internship, clinical laboratory diagnostics

Реферат. Ігнатьєв О. М., Єрмоленко Т. О., Прутіян Т. Л., Панюта О. І., Опаріна Т. П., Добровольська О. О. **ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ «КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ» ЛІКАРЯМ-ІНТЕРНАМ В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**. – Впровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі на рівні кафедри включає низку дій, спрямованих на управління ресурсами та інформаційну підтримку здобувачів освіти. У статті обговорюється набір заходів, реалізованих на кафедрі профпатології та функціональної діагностики ОНМедУ. Вони включали оновлення програм, розміщення матеріалів у бібліотеці та репозиторії університету, забезпечення навчання на клінічних базах кафедри та в аудиторіях, контроль та моніторинг навчального процесу, вибіркове опитування здобувачів освіти після завершення циклу навчання.

Ключові слова: якість освіти, інтернатура, клінічна лабораторна діагностика

© Ігнатьєв О. М., Єрмоленко Т. О., Прутіян Т. Л., Панюта О. І., Опаріна Т. П., Добровольська О.О.

Вступ

З позиції сучасної вищої школи формування культури якості це основа конкурентоспроможності вищого навчального закладу і його випускників [1]. Формування політики внутрішнього забезпечення якості базується на низці дій. Ці дії можливо розподілити на:

- визначення індикаторів;
- проведення заходів,

які призначені для досягнення цілей забезпечення якості. Такий розподіл дозволяє визначити та конкретизувати процедури контролю якості освіти з зазначенням рівнів виконання - університетського, факультетського та кафедрального рівня. Також, розподіл надає ефективну змогу:

- контролювати забезпечення відповідності ліцензійним вимогам, державним і міжнародним освітнім стандартам;
- розробити та впровадити в освітній процес систему контролю якості освіти у формі низки інструктивних документів;
- здійснювати моніторинг формування та використання ресурсів забезпечення навчального процесу.

Узагальнені підходи до контролю якості залежать від способу встановленнярівню показника, який має бути досягнутий. Для вищої школи найбільш вдалим способом визнається встановлення більшості контролюємих показників шляхом опитування, визначення рейтингів, вимог та зауважень у здобувачів освіти, випускників, роботодавців випускників, викладачів та інших стейкхолдерів. Тобто якість освіти контролюється не стільки за формальним фактом наявності навчальної програми або середньою оцінкою за заняття, скільки за загальним та специфічним консенсусом відповідної групи щодо цінності окремого показника. Так, випускнику після закінчення навчання пропонується оцінити не кількість годин на вивчення дисципліни, а практичну значущість тем у його роботі, іміджевий рейтинг викладача складається не с кількості надрукованих статей, а з індексу цитувань у науко метричних базах і т.с.

Забезпечення якості управління навчальними ресурсами і підтримка здобувачів освіти це динамічний процес поновлення бібліотечних і цифрових фондів, забезпечення доступу до міжнародних інформаційних систем, роботи як навчальних лабораторій так і електронних курсів, систем електронного тестування і т.с. Це постійне поновлення і прозорість інформаційної системи ВНЗ з наданням актуальної інформації про викладацький склад, методичне забезпечення і проведення курсів українською та іноземними мовами і інші заходи [2].

Внутрішнє забезпечення якості освіти на кафедральному рівні складається з забезпечення необхідними ресурсами і інформаційної підтримки здобувачів освіти і викладачів у обсягах, які відповідають освітнім вимогам. Поняття «ресурси» включає широке коло питань забезпечення приміщень з відповідним оснащеннямдля проведення занять, представництва кафедри на клінічних базах з сучасним обладнанням для відпрацювання практичних навичок і проведення виробничої практики і т.с. Інформаційна підтримка складається з оновлення освітніх програм, наявності сучасних рішень у галузі інформаційних технологій – електронної бібліотеки та репозіторію університету, доступності для здобувачів актуальних навчально-методичних матеріалів і цифрових ресурсів (презентації, відео лекції та ін.) на сайті кафедри та інших заходів [3].

Практична реалізація забезпечення якості освіти залежить від особливостей дисципліни. Так, підготовка лікарів-інтернів включає вивчення питань з діагностики, лікування, профілактики і експертизи, що виходять за межи компетенцій окремого лікаря-спеціаліста (хірурга, ЛОР, анестезіолога і т.с.) і мають вирішуватись у взаємодії з іншими фахівцями/структурними підрозділами лікувального закладу. Наприклад, лабораторна діагностика надає до 80% додаткової інформації, що використовується лікарем у діагностично-лікувальному процесі. Що потребує на якісне засвоєння шляхів отримання і аналізу додаткової інформації з клініко-діагностичних лабораторій [4, 5].

Мета роботи – визначити методи організації та здійснення викладання лабораторної діагностики, спрямовані на вирішення задач підготовки лікарів-інтернів до умов праці у

сучасний клініці.

Матеріали та методи дослідження.Проаналізовано викладання «Клінічної лабораторної діагностики» як суміжної дисципліни лікарям-інтернам 1 року навчання на базі кафедри професійної патології і функціональної діагностики ОНМедУ у 2022 році. За зазначений період навчання пройшли49 груп інтернів. Викладання проводилось у очній і заочній формах, очне навчання проводилось на базі кафедри і у лабораторіях університетської клініки.

Проведена оцінка відповідності навчального процесу з «Клінічної лабораторної діагностики» вимогам до організації освітнього процесу, формування заходів із поліпшення забезпечення якості освіти, контролю і моніторингу за виконанням вимог.

Результати дослідження та їх обговорення. Головною зміною у роботі лікарських закладів у 2022 році був загальний перехід на паушальну систему оплати праці на підставі контрактів на надання послуг за пакетами НСЗУ. Впровадження вимог НСЗУ у клінічну практику також змінило підходи до ведення пацієнта і призначення додаткового обстеження.

Для урахування цих нововведень у навчальному процесі було передбачені експертиза і поточний моніторинг освітніх програм, а також забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації у формі:

- обговорення необхідних змін у програмі дисципліни, внесення і затвердження визначених змін на засіданні кафедри з фіксацією рішення у протоколі засідання;
- затвердження змін програми у навчально-методичному відділі університету;
- розробка відповідних навчально-методичних матеріалів (відеолекції, презентації і т.с.) з впровадженням їх у навчальний процес;
- оприлюднення оновленої програми і навчально-методичних матеріалів шляхом розміщення їх на сайті Університету.

Зміни у програмі відповідали вимогам пакетів НСЗУ щодо наявності клінічних маршрутів пацієнта і алгоритмів надання медичної допомоги. Длявпровадження новітніх освітніх технологій, інформаційних інструментів та технічних засобів у навчальному процесі та науковій діяльності у відповідності вимогам у були додані наступні завдання:

- вивчення принципів складання алгоритму діагностичного пошуку;
- розробка інтернами алгоритму діагностичного пошуку для окремого захворювання за прикладом;
- розробка шаблону клінічного маршрутупацієнта у відповідності до вимог НСЗУ та запропонованих алгоритмів пошуку;
- ознайомлення з шаблонами стандартних операційних процедур для медперсоналу з виконання лабораторних досліджень.

Перше завдання розглядався під час лекційних і семінарських занять, інші пункти відпрацьовувались на практичних заняттях інтернами. Вибір захворювання для практичних занять здійснювався в залежності від спеціальності лікарів-інтернів, наприклад, для лікарів-інтернів психіатрів пропонувались такі вправи, як алгоритм лабораторної діагностики гострого сп'яніння, для хірургів – ДВС-сіндрому, а для терапевтів – загострення виразки шлунку.

Ресурсною базою для вивчення лабораторної діагностики були приміщення кафедри, лабораторія клініки університету, на базі якої інтерни мали можливість ознайомитись з методикою виконання досліджень на сучасному обладнанні і відпрацювати навички з лабораторної діагностики. У обставинах, які перешкоджали очному навчанню (карантин, військові дії), заняття проводились онлайн на платформі MSTeams.

Хоча інтернам для прикладівдемонструвались діагностичні можливості університетських лабораторій, які відповідають міжнародним стандартам, для практичних занять їмпропонувалось складати алгоритмі і клінічні маршрути походячи з діагностичних можливостей відомих їм медичних закладів, на базі яких вони проходили інтернатуру.

Контроль діяльності викладачів здійснювався під час відвідувань викладачами лекцій, семінарів і практичних занять з відмітками у журналі взаємовідвідувань.

Моніторінг занять онлайн здійснювався завдяки доданню «Спостерігачів 1 і 2» у кожну онлайн-групу, а також щоденним наданням цифрових звітів про проведені заняття.

Моніторинг рівня знань інтернів проводився у відповідності до нормативних документів університету.

Організація та проведення маркетинговомоніторингових та соціально-психологічних досліджень цільових груп була здійснена для забезпечення моніторингу якості освітньої діяльності шляхом проведення та безпосередньої участі в організації опитувань здобувачів вищої освітиу формі анкетування - по завершені курсу було проведено вибіркове опитування слухачів щодо рівню задоволеності освітнім процесом.

Під час взаємовідвідувань та моніторингу занять онлайн зауважень щодо діяльності науково-педагогічних працівників та/або щоденних звітів контролюючими підрозділами (деканат післядипломної освіти, навчально-методичний відділ)не було.

Оцінювання результатів навчання лікарів-інтернів здійснювалось за критеріями та процедурами, визначеними програмою з навчальної дисципліни.

Результати вибіркового опитування слухачів після завершення навчання було детально проаналізовано і впроваджено у педагогічну діяльність на 2022-2023 навчальні роки. Можливо відмітити, що застосування новітніх підходів викликало велику зацікавленість у предметі серед слухачів. Інтерни відмічали, що вони на практичних заняттях готують матеріали (маршрути, СОПи) для своєїпрактичної діяльності.

Висновки. Наявність і розвиток ресурсної бази і інформаційної підтримки педагогічного процесу дозволяє проводити поліпшення функціонування системи забезпечення якості освіти на кафедральному рівні.

Формування заходів із поліпшення забезпечення якості освіти має враховувати вимоги до організації освітнього процесу, а також можливість контролю і моніторингу за виконанням вимог.

Практично орієнтоване навчання лікарів-інтернів потребує на урахування як досягнень науково-технічного прогресу, так і фактичного стану лікувальних закладів-баз проходження інтернатури.

Навчання з реалізації вимог пакетів НСЗУ стосовно алгоритмів медичної допомоги і клінічних маршрутів пацієнтів викликає зацікавленість у лікарів-інтернів і спонукає їх для самостійного поглибленого вивчення теми.

Література:

1. Закон України «Про освіту» №2145 VIIIу редакції від 28.05.2023

2. Дистанційнаосвіта: плюси та мінусиhttp://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/

3. Положення про інтернатуру, затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.08.2021 р. № 1081/36703 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-21#Text

4. Положення про дистанційненавчання, затв. наказом Міністерстваосвіти і науки Українивід 25.04.2013 р. № 466. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text

5. Ігнатьєв О. М., Загородня Л. І., ЯміловаТ.М. Викладання клінічної лабораторної діагностики як суміжної дисципліни для лікарів-інтернів в одеському національному медичному університеті //Вісник морської медицини.- 2022. - №1 - с.9-13

References:

1. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» №2145 VIII u redaktsii vid 28. 05. 2023

2. Dystantsiina osvita: pliusy ta minusy http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/

3. Polozhennia pro internaturu, zatv. nakazom Ministerstva khorony zdoroviaUkrainyvid 17.08.2021 r. № 1081/36703https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-21#Text

4. Polozhennia pro dystantsiine navchannia, zatv. nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 25.04.2013 r. № 466. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text

5. Ihnat′yev O. M., Zahorodnya L. I., Yamilova T.M. Vykladannya klinichnoyi laboratornoyi diahnostyky yak sumizhnoyi dystsypliny dlya likariv-interniv v Odes′komu natsional′nomu medychnomu universyteti // Visnyk mors′koyi medytsyny.- 2022. - №1 - c.9-13

Робота надійшла в редакцію 17.04.2023 року.
Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування

ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИКО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ СЛУЖБИ

Ігнатьєв О. М., Єрмоленко Т. О.
Прутіян Т. Л., Панюта О. І.
Опаріна Т. П., Добровольська О. О.
ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ «КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ» ЛІКАРЯМ-ІНТЕРНАМ В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ …….....46

Подольська Л. В., Юр'єва Л. М.
РОЛЬ КОПІНГ-СТРАТЕГІЙ У ФОРМУВАННІ РОЗЛАДІВ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ НАВЧАННЯ …...…50

Плетенецька А. О.
АНАЛІЗ СУДОВО-МЕДИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ЗА ФАКТОМ НЕНАЛЕЖНОГО НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВІЙ ТРАВМІ ...56

Михайличенко Б. В., Біляков А. М.
Гичка С. Г.
АНАЛІЗ ДЕФЕКТІВ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ХІРУРГІЇ (СУДОВО-МЕДИЧНІ АСПЕКТИ) …….. 61

ORGANIZATION OF MEDICAL AND PROPHYLACTIC SERVICE

Ignatyev O. M., ErmolenkoT. O.
Prutiian T. L., Paniyta O. I.
OparinaT. P., Dobrovolska O. O.
INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF EDUCATION WHEN TEACHING "CLINICAL LABORATORY DIAGNOSTICS" TO INTERN DOCTORS AT THE ODESSA NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
……..……46

Podolska L. V., Yurieva L. M.
THE ROLE OF COPING STRATEGIES IN THE FORMATION OF ADAPTATION DISORDERS OF FOREIGN HIGH MEDICAL SCHOOL STUDENTS
……. 50

Pletenetska A. O.
ANALYSIS OF FORENSIC MEDICAL EXAMINATIONS OF TRAUMATIC BRAIN INJURY

……..56

Mykhailychenko B. V., Biliakov A. M.
Gychka S. G.
ANALYSIS OF DEFECTS IN THE PROVISION OF MEDICAL CARE IN SURGERY (FORENSIC-MEDICAL ASPECTS)…….....61

КЛІНІЧНА МЕДИЦИНА

Авраменко А. О.
ХЕЛІКОБАКТЕРНА ІНФЕКЦІЯ – ГЛОБАЛЬНИЙ ВНУТРІШНЬО-СІМЕЙНИЙ ПАРАЗИТ?……..67

Танасієнко П. В., Колов Г. Б.
ОЦІНКА ВПЛИВУ КРИТЕРІЇВ РОЗВИТКУ ІНФЕКЦІЇ ПІСЛЯ ОСТЕОСИНТЕЗУ
.....….77

Сафонов Р. А., Лазуренко В. В.
ГЕНІТАЛЬНИЙ ПРОЛАПС У ЖІНОК З СЕРЦЕВО-СУДИННОЮ ПАТОЛОГІЄЮ ……..…….. 84

CLINICAL MEDICINE

Avramenko A. A.
HELICOBACTER INFECTION - A GLOBAL FAMILY PARASITE?
…….…..... 67

Tanasienko P. V., Kolov G. B.
ASSESSMENT OF THE INFLUENCE OF CRITERIA ON THE DEVELOPMENT OF INFECTION AFTER OSTEOSYNTHESIS ……...…. 77

Safonov R. A., Lazurenko V. V.
GENITAL PROLAPS IN WOMEN WITH CARDIOVASCULAR PATHOLOGY
……..84